

**MEĐUNARODNA UDRUGA
DRŽAVNIH ODVJETNIKA**

**STANDARDI
PROFESIONALNE ODGOVORNOSTI
I IZJAVA O OSNOVNIM DUŽNOSTIMA I
PRAVIMA DRŽAVNIH ODVJETNIKA**

**PRIHVAĆENA OD MEĐUNARODNE
UDRUGE DRŽAVNIH ODVJETNIKA**

23. travnja 1999.g.

PREDGOVOR

Međunarodna udruga državnih odvjetnika osnovana je u lipnju 1995. g. u sjedištu UN-a u Beču i formalno je započela sa radom u rujnu 1996. g. na 1. Općoj sjednici u Budimpešti. Slijedeće godine u Ottawi Opća sjednica odredila je svrhu Udruge koja je sada navedena u čl. 2. i 3. Statuta.

Jedan od najvažnijih ciljeva Udruge je:

"Promocija i unapređenje onih standarda i principa koji su međunarodno prepoznati kao nužni za ispravno i nezavisno kaz. gonjenje kaz. djela."

Kako bi se ostvario taj cilj Komitet Udruge pod predsjedanjem gđe. Retha Meintjes iz Južne Afrike sastavio je Standarde za državne odvjetnike. Prvi nacrt dostavljen je cjelokupnom članstvu u srpnju 1998. g. a konačna verzija odobrena je od strane Izvršnog komiteta na sastanku u Amsterdamu u travnju 1999. g.

Standardi profesionalne odgovornosti i Izjava o osnovnim dužnostima i pravima državnih odvjetnika Međunarodne udruge državnih odvjetnika je izjava koja treba služiti kao međunarodna odrednica za vladanje pojedinih državnih odvjetnika kao i državnog odvjetništva. Vjerujemo da ona ne treba biti samo obična izjava, nego radni dokument koji će koristiti i državnom odvjetništvu kako bi razvilo i povećalo svoje vlastite standarde. Najveći naponi Udruge u budućnosti će biti usmjereni na promociju Standarda i njihovu primjenu u radu državnih odvjetnika u cijelom svijetu.

MEĐUNARODNA UDRUGA DRŽAVNIH ODVJETNIKA

STANDARDI PROFESIONALNE ODGOVORNOSTI I IZJAVA O OSNOVNIM DUŽNOSTIMA I PRAVIMA DRŽAVNIH ODVJETNIKA

Međunarodna udruga državnih odvjetnika čija svrha je navedena u članovima 2 i 3 Statuta sadrži promociju poštenog, djelotvornog, nepristranog i efikasnog optuženja kaznenih djela i promociju visokih standarda i principa kaznenog pravosuđa,

- Ujedinjeni narodi su tako na svojem VIII kongresu o prevenciji kriminala i postupanju sa okrivljenicima u Havani, Kuba 1999. g., prihvatili smjernice o ulozi državnih odvjetnika,
- zajednica nacija isto tako deklarirala je prava i slobode svih osoba u univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima Ujedinjenih naroda i daljnjim međunarodnim ugovorima, konvencijama i drugim instrumentima,
- javnosti je potrebno povjerenje u poštenje kaznenog pravosudnog sistema,
- svi državni odvjetnici također imaju ključnu ulogu u kaznenom pravosuđu,
- stupanj sudjelovanja državnih odvjetnika u istražnoj fazi postupka varira od jednog pravosuđa do drugog,
- diskreciono ovlaštenje za optuženje predstavlja isto tako značajnu i ozbiljnu odgovornost,
- takvo ovlaštenje može se koristiti kao mogućnost u skladu sa osobnim pravima, kao i osjetljivošću koja traži da se iz oštećenika ne prave novi oštećenici i koje treba vršiti na objektivan i nepristran način,
- Međunarodna udruga državnih odvjetnika prihvatila je slijedeće kao pravila i standarde profesionalnog vladanja za sve državne odvjetnike kao i njihove dužnosti i prava:

1. PROFESIONALNO VLADANJE

Državni odvjetnici će:

- a) uvijek obnašati svoju profesiju časno i dostojanstveno,
- b) uvijek se vladati profesionalno u skladu sa zakonom i etičkim pravilima svoje profesije,
- c) uvijek se pridržavati najviših standarda čestitosti i brižljivosti,
- d) biti dobro obaviješteni i paralelno pratiti razvoj relevantnog prava,
- e) nastojati i biti postojani, nezavisni i nepristrani,
- f) uvijek braniti pravo optuženih osoba na korektno suđenje i posebno osigurati da dokazi koji idu u prilog optuženom budu izvedeni sukladno zakonu i uvjetima korektnog suđenja,
- g) uvijek štititi i služiti javnom interesu,
- h) poštovati, štititi i podupirati univerzalni koncept ljudskog dostojanstva i ljudska prava.

2. NEOVISNOST

- 2.1. Državno-odvjetničke odluke sukladno ovlaštenjima trebaju uvijek biti nezavisne i slobodne od političkog utjecaja.
- 2.2. Ako autoriteti izvan državnog odvjetništva imaju pravo davati generalnog ili posebne naputke državnim odvjetnicima takvi naputci trebaju biti:
 - jasni,
 - dosljedni i utemeljeni na zakonu,
 - subjekt koji daje smjernice mora voditi računa o činjenicama kao i neovisnosti državno-odvjetničke ocjene.
- 2.3. Svako pravo autoriteta izvan državnog odvjetništva da usmjerava vođenje postupka ili da zaustavi zakonito pokrenuti postupak treba biti primijenjeno na takav način.

3. NEPRISTRANOST

Državni odvjetnici će vršiti svoje dužnosti bez straha, sklonosti ili predrasuda. Posebno će tako:

- a) vršiti svoje dužnosti nepristrano,
- b) ne dopustiti utjecaj pojedinaca ili grupnih interesa i pritiska javnosti ili medija i gledati samo na javni interes,
- c) raditi objektivno,
- d) uzeti u obzir sve relevantne okolnosti bez obzira da li one idu u prilog ili ne osumnjičeniku,
- e) sukladno zakonu i pretpostavaka korektnog suđenja potrebno je osigurati da su sve mogućnosti razumno istražene i kao rezultat toga da je sve razjašnjeno, bez obzira da li to ukazuje na osumnjičnikovu krivnju ili ne,
- f) uvijek tragati za istinom i pomagati sudu da dođe do istine i do pravde za društvo, kao i oštećenika i okrivljenika sukladno zakonu i pravednosti.

4. ULOGA U KAZNENOM POSTUPKU

4.1. Državni odvjetnik obnašati će svoje dužnosti pošteno, dosljedno i brzo.

4.2. Državni odvjetnik aktivno će sudjelovati u kaznenom postupku na slijedeći način:

- a) na temelju zakona sudjelujući u istrazi kaznenog djela nadzirući rad policije ili drugih istražitelja, čineći to objektivno, nepristrano i profesionalno,
- b) kada nadgleda istragu kaznenog djela treba osigurati da istražna služba poštuje zakonitost i osnovna ljudska prava,
- c) kada savjetuje treba voditi brigu o nepristranosti i objektivnosti,
- d) pokretati će kaznene postupke samo u slučajevima koji su potkrijepljeni dokazima za koje je opravdano očekivati da su dostatni i prihvatljivi i neće nastaviti sa optuženjem u nedostatku takvih dokaza,
- e) u tijeku postupka optuženja trebaju biti utemeljena, ali korektna i ne smiju biti izvan onoga na što upućuju dokazi,
- f) kada primjenom prava vrše nadzornu funkciju u odnosu na donošenje sudske odluke ili kada ne djeluju u funkciji optuženja uvijek će djelovati u javnom interesu.

4.3. Državni odvjetnik će:

- a) nadalje, čuvati profesionalnu tajnu,
- b) sukladno zakonu i principima korektnog suđenja uzeti u obzir stavove, zakonite interese i moguće brige oštećenika i svjedoka koji sa osobnim interesima jesu ili mogu biti povrijeđeni i tražiti da se osigura oštećenima i svjedocima da budu obaviješteni o svojim pravima, i tražiti garanciju da je uvijek oštećena strana obaviještena o pravu na naknadu štete od strane nekog višeg tijela ili suda kad god je to moguće,
- c) osigurati prava optuženog u suradnji sa sudom i drugim relevantnim službama,
- d) obznaniti optuženiku sve relevantne za njega štetne kao i dobre činjenice čim je moguće prije, sukladno zakonu i zahtjevima korektnog suđenja,
- e) ispitati predložene dokaze kako bi se utvrdilo da li su pribavljeni na zakonit i ustavom dopušteni način,
- f) odbiti mogućnost korištenja dokaza za koje postoji razumna pretpostavka da su pribavljeni na štetan i nezakonit način koji predstavlja značajnu povredu ljudskih prava osumnjičenika i djelomično metode koje sadrže mučenje ili okrutno postupanje,
- g) tražiti da će sigurno adekvatni postupak biti poduzet protiv onih koji su odgovori za primjenu takvih metoda,
- h) sukladno zakonu i zahtjevima korektnog suđenja razmotriti i odustajanje od optuženja, prekidanje postupka, uvjetovano ili ne uvjetovano, ili odustajanje od kaznenih predmeta, a pri tome posebno onih u koji su uključeni mladi optuženici na temelju formalno važećeg pravosudnog sistema, poštujući pri tome u cijelosti prava osumnjičenika i oštećenika kad god je takve odluke potrebno primijeniti.

5. SURADNJA

U želji da se osigura korektnost i djelotvornost optuženja državni odvjetnici će:

- a) surađivati sa policijom, sudovima, pravnicima, braniteljima, braniteljima po službenoj dužnosti i državnim tijelima na nacionalnom i međunarodnom nivou,
- b) pružati pomoć državnim odvjetništvima i kolegama u okviru njihove nadležnosti sukladno zakonu i duhu međusobne suradnje.

6. OVLAŠTENJA

U želji da se osigura kako bi državni odvjetnici mogli izvršavati svoje profesionalne dužnosti odgovorno, nezavisno i sukladno ovim standardima, državni odvjetnici trebaju biti zaštićeni protiv samovoljnih postupaka vlada. Općenito oni trebaju imati pravo da:

- a) obavljaju svoje profesionalne obaveze bez zastrašivanja, smetnji, nepropisnog utjecanja ili neopravdanog izlaganja građanskoj, kaznenoj ili drugoj odgovornosti,
- b) zajedno sa svojim obiteljima budu fizički zaštićeni kada je njihova osobna sigurnost ugrožena kao rezultat ispravnog obavljanja njihovih državno-odvjetničkih dužnosti,
- c) pod razumnim uvjetima službe primaju adekvatnu nadoknadu primjerenu njihovoj značajnoj ulozi, a ne da se njihove plaće i druge beneficije arbitrarno umanjuju,
- d) primaju razumnu i reguliranu mirovinu kao i na dob umirovljenja ovisno o vrsti posla i mjestu na koje su izabrani u svakom pojedinom slučaju,
- e) budu izabrani i napreduju ovisno o objektivnim faktorima, a posebno o profesionalnim kvalifikacijama i sposobnosti, poštenju, načinu rada i iskustvu, a na principima korektnog i nepristranog postupka,
- f) se nužne stegovne mjere zbog prigovora za navodno postupanje koje odstupa od profesionalnog standarda, provodi brzo i korektno, na temelju zakona i pravne regulative,
- g) se u stegovnim postupcima donose objektivne procjene i odluke,
- h) osnivaju i udružuju se u profesionalnu udrugu ili druge organizacije kako bi predstavili svoje interese i promovirali njihovo profesionalno usavršavanje i zaštitili svoj status,
- i) reagiraju kod mogućeg popuštanja nezakonitim naredbama ili naredbama koje su suprotne profesionalnim standardima ili etici.